

Avustustoiminnan yleiset periaatteet

PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE

LIELAHTI KATRI

Sisällys

Alkusanat	2
Avustusten yleiset periaatteet	2
Avustusten yleiset myöntämisperusteet.....	3
Yleisavustukset	3
Kohdeavustukset	4
Kumppanuusavustukset	4
Avustusten hakeminen, käsittely ja päätös.....	5
Hakeminen.....	5
Käsittely	5
Päätöksenteko	6
Maksatus	6
Avustusennakot.....	6
Avustusten käyttötarkoitus ja mahdolliset muutokset	6
Hankinnat ja palkkojen maksu.....	7
Tarjouskilpailuun osallistuminen	7
Viestintä.....	7
Avustusten käytön valvonta	7
Takaisinperintä	8

Alkusanat

Pirkanmaan hyvinvointialue myöntää avustuksia alueellaan hyvinvointia ja terveyttä edistävään, hyvinvointialueen strategian mukaiseen toimintaan, joka täydentää hyvinvointialueen tuottamia palveluita. Avustusten myöntämisessä noudatetaan kansallisia säädöksiä ja ohjeita. Lisäksi hyvinvointialueella vahvistetaan vuosittain talousarvio ja tarvittaessa avustustoiminnan yleiset periaatteet sekä myöntämisperusteet.

Pirkanmaan hyvinvointialueen avustukset ovat harkinnanvaraisia julkisia avustuksia. Myönnettyyn rahoitukseen avustuksien muodossa liittyy vastikkeettomuus. Tämä tarkoittaa sitä, että myönnetyn rahallisen avustuksen vastineeksi hyvinvointialue ei saa tavaroita, palveluita tai muita suoritteita.

Pirkanmaan hyvinvointialueen avustustoiminnassa noudatetaan hyvän hallinnon perusteita Hallintolain (434/2003) mukaisesti. Yleisten hallintomenettelyä koskevien esteellisyysmääräysten mukaisesti esteellinen henkilö ei saa osallistua avustusten valmisteluun, käsittelyyn, päätöksentekoon tai täytäntöönpanoon liittyviin tehtäviin.

Ohjeet avustusten hakemiseen, hakuajat, sähköiset hakulomakkeet sekä vastuuhenkilöiden yhteystiedot löytyvät Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta. Verkkosivuille on liitetty myös avustusten myöntämisperusteet.

Avustusten yleiset periaatteet

Pirkanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisesti Aluehallitus päättää avustusten maksamisen periaatteista ja avustusten myöntämisestä, jollei päätösvalta kuulu muun hyvinvointialueen viranomaisen toimivaltaan. Järjestöavustusten myöntäminen kuuluu hallintosäännön mukaisesti asiakkuus- ja laatujaoston tehtäväksi. Aluehallitus voi myöntää harkintansa mukaan myös muita avustuksia.

Avustusta voidaan myöntää hakijalle, jonka kotipaikka ja toiminta ovat Pirkanmaalla tai, jonka säännöllinen toiminta sijoittuu Pirkanmaan alueelle. Avustettavien yhteisöjen tulee toiminnassaan noudattaa voimassa olevia lakeja ja asetuksia, hyviä tapoja sekä yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita. Euroopan unionin oikeuden mukaisesti valtioneukia ei voida myöntää yritystoimintaan. Käsitteeseen yritys luetaan kuuluvaksi myös yhdistykset, säätiöt ja kolmannen sektorin toimijat, mikäli he harjoittavat taloudellista toimintaa tarjoten markkinoilla tavaroita tai palveluita. Avustuksissa tulee huomioida myönnettävien avustusten kilpailu- ja kauppavaikutusten lisäksi valtioneukisääntely, jonka näkökulmasta yritys on taloudellista toimintaa harjoittava yksikkö riippumatta sen oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Näin ollen, vaikka yritys olisi määritelty voittoa tavoittelemattomaksi, siltä osin kuin se toimii markkinoilla, siihen voidaan soveltaa valtioneukisääntelyä. Valtion tueksi luetaan julkisen sektorin, johon kuuluvat valtio, kunta, kuntayhtymä tai muu julkisen tahon yhteisölle myöntämä tai julkisesta tahosta johtuva tuki. Palvelujen tuottaminen ja yleishyödyllinen toiminta on erotettava selvästi toisistaan, joko erilliseen säätiöön tai yhtiöön, tai yhdistyksessä ainakin omalle kustannuspaikalle. Julkista avustusta voi saada vain yleishyödylliseen toimintaan. Avustusta ei myönnetä uskonnon tai puoluepolitiikan harjoittamiseen.

Pirkanmaan hyvinvointialueen avustusten myöntämisessä sovelletaan seuraavia periaatteita:

1. Avustusta myönnetään vain yleishyödylliseen toimintaan. Avustuksella ei saa olla kilpailua vääristäviä vaikutuksia. Avustusta ei myönnetä toimintaan, jonka mahdollista tuottoa käytetään omistajiensa hyväksi.
2. Avustettavan toiminnan tulee tukea ja täydentää Pirkanmaan hyvinvointialueen toimintaa. Lisäksi avustettavan toiminnan tulee olla alueellista tai ylikunnallista.
3. Avustusta ei myönnetä uskonnon tai puoluepolitiikan harjoittamiseen.
4. Samaan toimintaan myönnetään avustusta vain yhden avustuksen muodossa. Yhteisö tai järjestö voi saada avustusta lisäksi kunnalta.
5. Avustus on aina osarahoitus. Avustuksen saajalla tulee olla myös omaa varainhankintaa toiminnan järjestämiseksi. Vapaaehtoistyö voidaan hyväksyä rahan ohella omarahoitusosuudeksi, jolloin sen laskennallinen arvo on 10€/tunti.
6. Avustuksilla tuetaan käyttöomaisuuden hankintaa vain perustellusta syystä.
7. Saatua avustusta ei saa käyttää varainhankinnan tai liike- ja sijoitustoiminnan menoihin eikä rahoitusomaisuutensa tai muiden pitkäaikaisten sijoitustensa lisäämiseen.
8. Avustuksia ei myönnetä toimintaan, jonka hyvinvointialue on kilpailuttanut tai jota hyvinvointialue ostaa hakijalta. Avustusten myöntäminen ei saa vaikuttaa tarjouskilpailutuksessa hinnoitteluun tai sisältöön.
9. Avustusta voidaan myöntää ainoastaan hakijoille, joiden hakemus on saapunut annettuun määräaikaan mennessä.
10. Myönnetty avustus on hakijakohtainen. Sitä ei saa siirtää edelleen muun yhteisön käytettäväksi.
11. Avustettavien yhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan voimassa olevia lakeja ja asetuksia sekä hyviä tapoja ja yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita.

Avustusten yleiset myöntämisperusteet

Hyvinvointialue myöntää avustuksia sellaiseen järjestötoimintaan, joka on hyvinvointialueen strategian mukaista ja noudattaa avustustoiminnan periaatteita täydentäen hyvinvointialueen toimintaa.

Hyvinvointialueen avustusta hakevien sote-järjestöjen toiminnan tulee olla pääasiassa hyvinvointia ja terveyttä edistävää, sosiaali- ja terveyspalveluita täydentävää, alueellista tai ylikunnallista toimintaa. Avustettavien järjestöjen toimintaan ohjaututaan pääasiassa sote-palveluista.

Ylikunnallisuus/ alueellisuus tarkoittaa sitä, että toimintaan on mahdollista osallistua yhdenvertaisesti kotikunnasta riippumatta. Järjestöllä tulee olla realistiset mahdollisuudet toteuttaa toimintaa väestöpohja huomioon ottaen.

Yleisavustukset

Pirkanmaan hyvinvointialue voi myöntää yleisavustuksia yhteisölle joko koko toimintaan tai vain osaan toiminnasta. Mikäli avustusta myönnetään vain osaan toiminnasta, on kyseessä kohdennettu yleisavustus. Yleisavustusta voivat hakea Pirkanmaalla vähintään yhden kalenterivuoden ennen hakua toimineet yhdistykset, jotka ovat rekisteröityneet tai jättäneet todistettavasti rekisteröintihakemuksen ennen hakua. Toiminnan kulut tulee todentaa kirjanpidosta. Rekisteröimättömille yhdistyksille voidaan myöntää avustusta vain poikkeustapauksissa.

Yleisavustus myönnetään yhteisön sääntöjen mukaiseen toimintaan ja se on käytettävä sen vuoden toimintaan, jolle avustus on myönnetty. Avustusta ei voida siirtää seuraavalle vuodelle ilman avustuksen myöntäjän lupaa. Yleisavustusta myönnetään lähtökohtaisesti yhdistyksille, joiden toiminta on avointa muillekin kuin jäsenille. Yleisavustuksilla tuetaan avustettavasta toiminnasta johtuvia kuluja ja yhteisöllä tulee olla toiminnan harjoittamisen edellyttämää omaa varainhankintaa. Taloudenhoidossa tulee ottaa huomioon menojen sovittaminen käytettävissä oleviin tuloihin.

Avustusta hakevan yhteisön hallinnon ja talouden tulee olla järjestetty voimassa olevien lakien ja määräysten edellyttämällä tavalla huomioiden lisäksi toiminnan laajuuden ja laadun.

Hyvinvointialueen yleisavustuksilla tuetaan sote-järjestöjen toimintaa, joka täyttää seuraavat kriteerit:

- Palvelee alueellisesti tai ylikunnallista hyvinvointialueen asukkaita palvelutarpeiden mukaisesti
- Vastaa hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvoinnin vajeisiin
- Toteuttaa hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman strategisia painopisteitä
- Täydentää hyvinvointialueen järjestämävastuulla olevia sosiaali- ja terveystalvveluja

Järjestöt voivat hakea avustuksia yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti.

Kohdeavustukset

Pirkanmaan hyvinvointialue voi myöntää kohdeavustuksia kertaluonteisen, yksittäisen tapahtuman, projektin tai hankkeen toteuttamiseen. Kohdeavustuksia ei myönnetä

- hakijan perustoimintaan luettavaan toimintaan, ja jota tuetaan pääsääntöisesti yleisavustuksella
- voittoa tuottavaan toimintaan, tai toimintaan jonka keskeisenä tarkoituksena on varainhankinta. Mikäli toiminta, johon on myönnetty avustusta, tuottaa voittoa, pienenee avustus vastaavasti.
- pääsääntöisesti investointeihin ja kiinteän tai irtaimen omaisuuden hankintaan tai perusparantamiseen.

Kumppanuusavustukset

Hyvinvointialue myöntää kumppanuusavustuksia sen lakisääteisiä tehtäviä tukevaan ja täydentävään toimintaan silloin kun toiminta on joko alueellista tai ylikunnallista. Kumppanuusavustuksilla on samat kriteerit kuin yleisavustuksilla, mutta niissä on kyse toiminnasta, jonka perusrahoitus tulee Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAlta tai ESR hankerahoituksena ELY-keskukselta. Pirkanmaan hyvinvointialueen myöntämä avustus toimii toiminnan täydentävänä julkisena rahoituksena. Kumppanuusavustuksista neuvotellaan järjestöjen kanssa aina erikseen ja niissä huomioidaan toiminnan jatkuvuus myös hankeajan jälkeen.

Avustusten hakeminen, käsittely ja päätös

Hakeminen

Avustusten hakuajat ja hakemusten viimeiset jättöajankohdat ilmoitetaan Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Hakemus liitteineen toimitetaan ensi sijaisesti sähköisellä hakulomakkeella.

Tarvittaessa hakemuksen liitteineen voi toimittaa:

XXXX (yhteystiedot lisätään myöhemmin)

Hakemuksen katsotaan saapuneen määräaikana, mikäli se on saapunut sähköiseen tietokantaan tai Pirkanmaan hyvinvointialueen kirjaamoon määräpäivään klo 15.45 mennessä. Myöhässä saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

Hakemuksia voidaan pyytää täydennettäväksi hakuajan jälkeen, käsittelyn aikana. Puutteellinen hakemus, jota ei ole korjattu tai täydennetty ensimmäisen täydennyspyynnön mukaisesti ja määräajassa, voidaan hylätä.

Pirkanmaan hyvinvointialueelle toimitettu asiakirja tulee julkiseksi lain mukaisesti (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999) kun se on vastaanotettu hyvinvointialueella. Julkisuus koskee myös avustushakemuksia, niiden täydennyksiä ja avustusten käyttöä koskevia selvityksiä. Julkinen asiakirja voi sisältää salassa pidettäviä osia. Salassa pidettäviä ovat esimerkiksi tiedot henkilön vuosituloista, yhdistyksen jäsentiedot sekä tiedot liikesalaisuudesta.

Hakemuksen asiakirjoihin ei tule liittää salassa pidettäviä henkilötietoja, kuten henkilötunnuksia ja terveystietoja. Hakemuksen lähettäjä voi merkitä asiakirjaan, mitkä tiedot se katsoo salassa pidettäviksi. Pirkanmaan hyvinvointialue päättää niiden mahdollisesta salassapidosta. Hyvinvointialueen vastuulla on huolehtia siitä, ettei sivullisten tietoon päädy sellaisia saapuneiden hakemusten tai selvitysten osia, jotka ovat julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä.

Käsittely

Avustuksia päätettäessä huomioidaan avustettavan toiminnan sisältö, laajuus sekä suunnitelmallisuus. Lisäksi kiinnitetään huomiota hakijan omarahoitusosuuteen sekä mahdollisten edellisinä vuosina saatujen avustusten käyttötarkoitusten toteutumiseen. Hakijan taloudellinen tilanne huomioidaan avustuksen tarpeellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden kannalta. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei aiemmin myönnettyjen avustusten osalta ole ilmennyt epäselvyyksiä.

Pääsääntöisesti avustusta myönnetään vain yleishyödylliseen toimintaan. Avustusten myöntämisessä huomioidaan valtioneuvoston päätös ja myönnettävän avustuksen kilpailu- ja kauppavaikutukset. Valtion tukia ei voida Euroopan unionin oikeuden mukaisesti myöntää yritystoimintaan. Käsitate yritys kattaa myös yhdistykset, säätiöt ja kolmannen sektorin toimijat, mikäli he harjoittavat taloudellista toimintaa tarjoten markkinoilla tavaroita tai palveluita.

Päätöksenteko

Hallintosäännön mukaisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen asiakkuus- ja laatujaosto päättää järjestöavustusten myöntämisestä. Kohdeavustuksista päättävät pääasiassa viranhaltijat.

Avustuksen käytölle voidaan asettaa erityisiä ehtoja, joista ilmoitetaan avustuksen saajalle myöntämisen yhteydessä.

Maksatus

Avustukset maksetaan myöntämispäätöksen saatua lainvoiman, ellei päätöksessä ole mainittu muuta maksuaikataulusta tai määritelty ehtoja maksamiselle. Päätöksessä voidaan myös määrittää maksuerät avustukselle tai määrittää se, että avustus maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella sen jälkeen, kun avustusten käytöstä on toimitettu selvitys.

Mikäli avustuspäätöksessä ei ole määrätty avustuksen maksamisesta, maksetaan avustukset seuraavasti:

- a) alle 10 000 euron avustukset yhdessä erässä
- b) 10 000 – 49 999 euron avustukset kahdessa erässä
- c) 50 000 – 99 999 euron avustukset neljässä erässä
- d) 100 000 euron tai suurempi avustus kuukausittain

Avustusennakot

Yleisavustuksien osalta voidaan myöntää avustusennakkoa edellisenä vuonna yleisavustusta saaneelle hakijalle enintään 50% edellisenä vuonna maksetun avustuksen määrästä. Ennakkomaksun hakijan on sitouduttava palauttamaan saamansa avustus, jos avustuksen saamisen edellytykset eivät täyty. Avustusennakkoa myönnettäessä voidaan avustuksen saajalle asettaa ennakon suuruinen vakuusvaade.

Avustusten käyttötarkoitus ja mahdolliset muutokset

Myönnetty avustus on kohdennettu päätöksessä mainittuun tarkoitukseen. Jos avustuspäätöksessä ei ole mainittu tarkemmin käyttötarkoitusta, on se käytettävä hakemuksessa mainittuun tarkoitukseen. Avustuksen saaja on velvollinen ilmoittamaan Pirkanmaan hyvinvointialueelle viipymättä avustuksen käyttöön liittyvästä, merkittävästä muutoksesta. Perustellusta syytä avustuksen käyttötarkoitusta on mahdollista muuttaa viranhaltijapäätöksellä. Mikäli avustusta ei ole käytetty kokonaisuudessaan myönnettyyn tarkoitukseen, on käyttämättä jäänyt tai muuhun tarkoitukseen käytetty avustus tai osa siitä palautettava sen myöntämälle taholle. Avustuksen käyttöaikaa voidaan jatkaa perustellusta syytä.

Hankinnat ja palkkojen maksu

Hyväksyttäväksi kustannukseksi avustuksen osalta katsotaan sellaiset kustannukset, jotka ovat avustettavan toiminnan kannalta tarpeellisia ja määrältään kohtuullisia. Julkisia hankintoja koskevat oikeusohjeet ovat huomioitava, kun tehdään hankintoja avustuksella tuettavassa toiminnassa. Lisäksi avustuksen hakija sitoutuu selvittämään toiminnassaan käyttämiensä toimittajien taustat ja hankinnat on tehtävä vastuullisilta, yhteiskunnalliset velvoitteet hoitavilta toimijoilta.

Mikäli myönnettyä avustusta käytetään palkkoihin tai palkkioihin, on avustuksen saajan huolehdittava ennakkopidätyksen toimittamisesta ja muista lakisääteisistä maksuista.

Tarjouskilpailuun osallistuminen

Mikäli avustusta saava yhteisö osallistuu Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestämään tarjouskilpailuun, huomioidaan avustukset tarjouskilpailussa julkisista hankinnoista annetun lain ja säännösten muiden oikeusohjeiden mukaisesti. Yhteisö on velvollinen ilmoittamaan saamansa avustukset, lainat ja takaukset tarjouksessaan.

Viestintä

Yhtenäisellä tunnuksella vahvistetaan Pirkanmaan hyvinvointialueen tunnettuutta ja vetovoimaa kansallisesti ja kansainvälisesti. Pirkanmaan hyvinvointialueen tunnuksia suositellaan käytettävän osana avustusyhteisön omaa markkinointia.

Avustusten käytön valvonta

Pirkanmaan hyvinvointialueen avustukset ovat julkista rahoitusta, joihin liittyy kiinteästi julkisten varojen käytön valvonta ja tilivelvollisuus siitä mitä avustuksella on saatu aikaan. Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpito ja tilitarkastuksensa lain edellyttämällä tavalla. Lisäksi kirjanpidosta tulee pystyä seuraamaan avustuksen käyttöä. Avustus on kirjattava kokonaisuudessaan myöntövuoden tuloksi yhteisön kirjanpidossa.

Vuosittain myönnettävien yleisavustusten käytön valvonta toteutetaan seuraavan vuoden avustushakemusten käsittelyn yhteydessä. Avustuksen saajan on toimitettava tarpeelliset dokumentit, joista voidaan seurata avustuksen käytön asianmukaisuutta. Tarvittaessa avustuksen käytöstä on annettava erillinen selvitys. Mikäli avustusta ei haeta yhdistykselle seuraavana vuonna, on selvitys avustuksen käytöstä toimitettava viimeiseen seuraavan vuoden avustushaun yhteydessä.

Kohdeavustusten käyttöä valvotaan erillisten käyttöselvitysten avulla.

Mikäli avustusta saava yhteisö tuottaa palveluja, on palvelujen tuottaminen ja yleishyödyllinen toiminta erotettava selvästi toisistaan - joko erilliseen säätiöön tai yhtiöön, tai yhdistyksessä ainakin omalle kustannuspaikalle. Avustuksen myöntäjällä on oikeus tarvittaessa avustuksen saajan kirjanpito, hallinto sekä tehdä toimintaa koskevia tarkastuksia. Avustuksen käytöstä voidaan pyytää tarvittaessa raportit. Pirkanmaan hyvinvointialue voi käyttää valvonnan toteutumiseen sisäistä

tarkastusta, jolla on myös mahdollisuus arvioida Pirkanmaan hyvinvointialueen valvonnan toimivuutta ja konsultoida sen kehittämistä.

Yhteisöllä, jolle myönnetään vähintään 100 000 euron suuruinen avustus, on oltava taloussääntö, jossa selviää, kuinka yhteisön taloutta hoidetaan ja valvotaan. Avustusta hakevan yhteisön on järjestettävä hallinto ja talous voimassa olevien lakien mukaisesti ja toiminnan laadun sekä laajuuden edellyttämällä tavalla.

Takaisinperintä

Avustuksen saaja on velvollinen palauttamaan saamansa avustuksen Pirkanmaan hyvinvointialueelle, jos

- Avustusta käytetään muuhun kuin siihen tarkoitukseen, mihin avustus on myönnetty tai johon avustusta on päätöksen mukaisesti saanut käyttää
- Avustusta ei ole käytetty avustuspäätöksen mukaisena aikana
- Avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja ei ole noudatettu avustuksen saajan taholta ja menettelystä voidaan katsoa olevan vähäistä suurempaa merkitystä
- Avustuksen saaja on antanut Pirkanmaan hyvinvointialueelle virheellisiä, harhaanjohtavia tai puutteellisia tietoja avustusta koskien
- Pirkanmaan hyvinvointialueelle ei ole toimitettu avustuksen saajan toimesta ennalta ilmoitetussa tai kohtuullisessa ajassa sen pyytämiä tietoja avustuksen käytön valvomiseksi
- Yhteisön taloudellisesta tilanteesta johtuen sen toiminnan jatkamiselle ei ole edellytyksiä
- Avustuspäätös muuttuu muutoksenhaun johdosta
- Avustuksen saaja ei ole noudattanut toiminnassaan Pirkanmaan hyvinvointialueen toimintaperiaatteita, hyviä tapoja tai voimassa olevia lakeja ja asetuksia

Viranhaltijapäätöksen perusteella voidaan keskeyttää avustuksen maksaminen selvityksen ajaksi, mikäli on aihetta epäillä takaisinperintäedellytysten täyttyvän. Avustuksen saajalle voidaan esimerkiksi asettaa määräaika asiantilan korjaamiseksi. Mikäli avustuksen saaja ei korjaa määräaikaan mennessä tilannetta tai on ilmeistä, että asiantilaa ei ole mahdollista korjata tai se ei tule tapahtumaan, ryhdytään toimenpiteisiin maksetun avustuksen takaisinperimiseksi. Takaisinperinnästä tehdään viranhaltijapäätös.